

PELLO ZUBIRIA

Zure pentsioa afrikarrei ostutako lurrek paga lezakete

Mundu osoko pentsio funtsek metaturik dauzkaten 23 bilioi (“b” hizkiz) dolarretatik, 100.000 milioi inguru lehengaietan inbertitu dituzte. Hauetatik 15.000 milioi nekazaritzarako lurretan. Baserritar txiroei soroak eta estatuei eremu publikoak merke erosteko (lapurtzeko) operazio handiaren protagonista bilakatu dira langileen pentsio funtsak.

EKAINAREN 23AN PARISEN G20ko herrialdeetako Nekazaritza ministroak bildu zirenean, mundu osoko erakundeek sinatutako manifestu hau aurkitu zuten mahai gainean: *Lur lapurretaren kontrako Dakarreko agiria*.

Parisen bildutako agintarien helburua omen zen “ados jartzea nekazal merkaturaren arautzeaz eta prezioen aldakortasuna geldiarazteaz, aurrerantzean elikadura krisiak ekiditeko”. Aldiz, 2011ko udaberrian zehar Dakarreko agiria sinatu duten erakundeek gobernuei eskatzen zieten berehala mozteko mundu osoan burutzen ari den lur lapurreta. Esan gabe doa G20ko agintarien erantzunik ez zutela jaso.

Via Campesinako jendeek eta GRAIN erakunde txikiak (EHNEko buruzagi ezagunak badira tartean) Interneten daukaten www.farmlandgrab.org gunean laburbildu dute landalurren lapurreta zertan den gaur. Milioika hektarea ari dira bereganatzen korporazio handiak eta estatu batzuk –atzerrian, alegia– elikagaiak, energia, mineralak, turismoa eta abar eskuratu edo horien prezioak kontrolatu nahian. Lapurreta bidez bertako herriarrei, laborari eta arratzaleei funtsean, bizi-modua hondatzen zaie, betiko eremuetatik kanporatuta.

Gero eta gatazka eta giza eskubi-

deen urraketa gehiago datoz lur erosketa alimaleko horiei lotuta. Mundu aberatsean ere gertatzen da, Australian dago sekulako polemika atzerriko kapitalek bertako lurak hartu nahi dizkietelako. Bete-beteaz hazten ari direnetan ere bai: Argentinan, Brasilen eta beste. Baina eskandalagarriena herrialde txiroetan jazotzen da, Madagaskarren, Tanzanian, Afrika osoan...

Gaiotan berezitua dagoen Oakland Institut-eko kideek lapurretaren tamaina honela zehaztu dute: azken hiru urteotan Afrikan bakarrik 60 milioi hektarea bereganatu dituzte atzerriarrek. Hots, Frantzia adinako azalera ostu.

Erosle nagusiak zenbait estatu eta korporazio handi dira, inbertsio funts erraldoiak. Jokalari ez-ohikoa ere badira, ordea. John Vidal kazetariak *The Guardian*en azaldu berri du AEBetako unibertsitate handiek milaka hektarea eskuratu dituztela Etiopia, Tanzania, Sudan, Mozambike, Mali eta abarretan. Dirurik ez den lekuan, lurra merke.

GRAIN erakundeak lapurreta joko ez-birtual honetako beste arizale bat aurkeztu digu ekainean: “Pentsio funtsak, lur ebasketan jokalarri garrantzizkoak”. Frantsesez eta ingelesez irakur daiteke, eta laster gaztelaniaz ere ahalko da.

Pentsio funtsek 23 bilioi dolar

Swazilandian aterata dago Interneten *Soberania Alimentaria, Biodiversidad y Cultura* aldizkariak erakusten duen argazki hau. Bertan ageri den bide bazterreko afixak, Swazilandiara ongietorria emateaz gain, D1 Oils pic enpresaren publizitatea egiten du: “Biodiesela, lurrari deus kostatzen ez zaion erregaia”. Jatropa (*Jatropha curcas*) zuhaitzaren haziak biodiesela egiten dago berezitua D1 Oils pic (oker handirik gabe esan liteke konpainiaren izenak baliatu nahi duela petrolioaren gailurra edo *Oil Peak* fenomenoaren popularitatea). Jatrofaren olioak jan ezin denez, ez omen du lehengaien garestitzean lagunduko, dio konpainiak. Egia zera da: mundu osoan laborantzako lurak edo oihan publikoak bereganatzen dituztela konpainia handiak, batzuetan elikagaiak ekoizteko, besteetan aziendentzako bazka, edo eta biodiesela.

dauzkate bildurik munduan, horietatik 100.000 milioi lehengaietan. Gero eta gehiago ari dira inbertitzen nekazaritzako lurretan.

Pentsio funtsak antolatu dira, teoriarik, langileen aurrezkiak zaintzeko erretretari begira. Korporazioen kontrol zentralizatutik askatutako laborantza defendatzen duten erakundeek garrantzia berezia ikusten diete funts horiei, lur lapurretari dagokionean: langileen diruz osatuta daudenez, bereziki sentikor bihurtzen ditu mugimendu sozialek eta sindikatuak antolatutako kanpainetikiko.

Ez omen zuen ematen lurrak

Herrialde aberatsetan lanpostu txukun baten jabe izan eta aurrezteko gai diren herritar askok dauka diru bat ezarrita pentsio funtsetan. Zenbait lanpostutan kasik derrigortuta daude horretara, gainera. Langileen diruok, ordea, beren, sindikatuen eta Gobernuen izenean konpainia pribatuek darabiltzate.

Japonia, Norvegia, Holanda, Hego Korea eta AEBetako gobernuekin daude lotuta munduko funts handienak. Japoniako Gobernuaren pentsio funtsak berak 1,31 bilioi dolar dauzka, Norvegiakoarenak 0,47 bilioi, ABP holandarrak 0,3 bilioi... eta hurrengo 17etako bakoitzak 100.000 milioi baino haboro.

2008tik hona krisiak gogor kolpatu ditu funtsok, azken urteotan erretrera heldu direnek beren sosetan nabaritu dutenez. Beren *portfolioak* berrantolatzen hasita, pentsio funtsok lur erosketan ikusi dute etorkizun oparoko inbertsioarena.

Lehengai gehienak bihurtu dira, oro har, inbertsiogai irrikagarriak. Lurak baditu ezaugarri bereziak. Planetako populazioa hazi ahala, jaki eskaria eten gabe handituko da. Lurak merke daude bazter askotan, Australian bezala Sudanen, Uruguain, Errusian, Zambian edo Brasilen. Epe luzera lurroek ere garestitzen joango dira, baina bitartean horietan bildutako uzteak edo hazitako aziendek dirua emanen dute, oso ondo datorren tesoreria. “Zure

eskuetan erabili behar bazenitu 30 urte barru langileei itzuli beharko dizkiezun diruak, zuk ere ikusiko zenioke logika alorretan inbertitzeari”, dio ulerkor GRAINEk.

Mundu osoan hamar urtean 6.000 milioi dolarretik 320.000 milioira igo dira ingelesez *commodity* deitu lehengaietan egindako inbertsioak, esan dugunez 100.000 milioi pentsio funtsenak. Zenbait adituk dio inbertsiook %10 eta baita %20ko etekinak ere lortzen dituztela. Eta sosak sosari egiten dio dei.

Baserri lurretan inbertitzeko biltzar eta kongresuak ugaritu dira azken hiru urteotan, ia beti luxuzko hoteletan, izan Zurichen edo Singaporen, Londresen bezala New Yorken. Maiatzean azken hiri honetako

Waldorf Astoria hotelean, Manhattanen, 600 inbertsore bildu zituen Global Aginvesting Conference izenekoak. Honen webgunearen eskuneko aldean ageri diren “urrezko esponsorrei” begiratu besterik ez dago sektore honen abiadaz ohartzeko. Hor bildutakoek 10.800 milioi dolar ordezkatzan zituzten, laster 18.000rainoko jauzia egiteko itxaropenarekin. Bildutakoen hiru-tik bat pentsio fondoak ziren.

Gaur pentsio fondoak %1-%3 dago jarrita lurretan. 2015erako %5era igoko direla kalkulatzen dute. Ehuneko txikiak dira... baina sekulako diru pila baitako portzentaje txikiak ere kopuru handiak osatzen dituzte. Hona adibide batzuk, GRAINEk emanak.

Suediako AP2 funtsak 500 milioi dolar dauzka lurretan inbertituak, Holandako APG funtsak 1.400 milioi dolar, Kaliforniako funtsionarien funtsak 1.200 milioi. Eta horrela, abar luzea. Nekazariei lurra onean edo txarrean kentzen hasita, funts horien portzentaje kaxkar batek sekulako indarra dauka.

Ez da erraza izango joera geldiaraztea. Pentsio funtsen arduradunei nola esan uko egiteko inbertsio aukera eder bati? Baina Dakarreko agiria sinatu dutenek eragin nahi dute sindikatuen, langileen ongizateaz okupatzen diren erakundeak, erretiro kutxen administrazioen eta agintari politikoen artean. GRAIN erakundearen hitzetan, “pentsioak non inbertitu erabakitzen ari diren arduradunak konbentzitu behar ditugu nekazaritzako lurretan eta produktu oinarritzako inbertitzeari uko egin beharraz”. ■

ZINKUNEGI OPTIKA

Garantia.

Egunez egun zure konfiantza geureganatzen dugu, produktu berriak eta zerbitzu berriak etengabe bilatuz.

Hernani, 23 · 20004 Donostia · T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com · www.zinkunegioptika.com

